

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 27 czerwca 2023 r.

WK-I.431.1.5.2023

**Pan
Zbigniew Sadowski
Wójt Gminy Raciąż**

**Urząd Gminy w Raciążu
ul. Kilińskiego 2
09-140 Raciąż**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² kontrolerzy Magdalena Boniewska oraz Janusz Masiak inspektorzy wojewódzcy w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadzili w dniach od 18 do 31 stycznia 2023 r. kontrolę problemową w Urzędzie Gminy w Raciążu, z siedzibą przy ul. Kilińskiego 2.

Kontrolą objęto stan realizacji zadań z zakresu administracji rządowej w przedmiocie wydawania, wymiany i unieważniania dowodów osobistych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 8 maja 2023 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń przekazuję Panu Wójtowi wystąpienie pokontrolne.

W kontrolowanym okresie przyjęto 426 wniosków o wydanie dowodu osobistego, wydano 408 dowodów osobistych, wpłynęło 50 zgłoszeń utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, wydano 44 zaświadczenia o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego, zrealizowano 5 wniosków o udostępnienie danych w trybie jednostkowym z Rejestru

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

Dowodów Osobistych (dalej RDO) oraz 3 wnioski o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi. Ponadto 4 dowody osobiste nie zostały odebrane przez wnioskodawców w okresie 2 miesięcy od dnia ich wydania.

W ww. okresie nie wydawano decyzji odmawiających wydania dowodu osobistego, decyzji stwierdzających nieważność dowodu osobistego, decyzji odmawiających udostępnienia danych w trybie jednostkowym z RDO, a także nie wydawano zaświadczeń dotyczących danych w RDO. W okresie kontrolowanym nie wpłynęły zawiadomienia o konieczności unieważnienia dowodu osobistego, zgłoszenia zawieszenia certyfikatów w dowodzie osobistym oraz zgłoszenia cofnięcia zawieszenia certyfikatów w dowodzie osobistym. Nie była również brakowana dokumentacja związana z dowodami osobistymi

Badaniu poddano: 10 wniosków o wydanie dowodu osobistego, 5 zgłoszeń utraty dowodu osobistego wraz z wydanymi zaświadczeniami, 3 wnioski o udostępnienie danych jednostkowych z RDO, 3 wnioski o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi oraz 4 przypadki dowodów osobistych nieodebranych w okresie 2 miesięcy od dnia ich wydania³.

Poddane badaniu wnioski o wydanie dowodu osobistego były kompletne i zostały złożone na formularzu zgodnym z wzorem określonym w załączniku nr 2 rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego, jego wydania i odbioru oraz utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu⁴. Do wszystkich badanych wniosków o wydanie dowodu osobistego dołączono aktualną fotografię, o której mowa w art. 29 ustawy o dowodach osobistych⁵, spełniająca wymagania określone w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego.

Wydanie dowodu osobistego następowało w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku, zgodnie z regulacją określoną w art. 24 ust. 4 ustawy o dowodach osobistych. Dowody osobiste odbierane były przez osoby uprawnione w Urzędzie Gminy w Raciążu, w myśl regulacji zawartych w art. 30 ustawy o dowodach osobistych. Odbiór potwierdzany był na formularzu odbioru dowodu osobistego, który był zgodny z wzorem określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego. Formularze były kompletne, znajdowały się na nich potwierdzenia odbioru dowodu osobistego, a w 8

³ Oznaczenia wszystkich spraw poddanych badaniu wskazano w arkuszu ustaleń kontroli nr 2, który dołączono do akt kontroli.

⁴ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 października 2021 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego, jego wydawania i odbioru oraz utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu (Dz. U. z 2021 r. poz. 1865), dalej rozporządzenie w sprawie wzoru dowodu osobistego.

⁵ Ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2022 r. poz. 671, ze zm.).

przypadkach także potwierdzenia odbioru dokumentu z kodem PUK – ze wskazaniem daty odbioru oraz czytelnego podpisu osób je odbierających, zgodnie z wymogiem określonym w § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego.

Zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego były kompletne oraz zostały złożone na formularzu zgodnym z wzorem określonym w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego. W aktach poddanych kontroli zgłoszeń utraty dowodu osobistego znajdowały się egzemplarze zaświadczeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego. Zaświadczenia wydane były z urzędu. Dowody osobiste unieważniano w terminach określonych w art. 50 ust. 3 ustawy o dowodach osobistych, a do RDO wprowadzano prawidłowe dane określone w § 17 rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego.

Dane z RDO w trybie jednostkowym udostępniono na pisemne wnioski, złożone na formularzu określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi⁶, nieodpłatnie, uprawnionym podmiotom realizującym na podstawie ustaw szczególnych zadania publiczne, zgodnie z postanowieniami art. 72 ust. 2 pkt 2 lit. a oraz art. 73 ust. 1 ustawy o dowodach osobistych.

Udostępnienia dokumentacji związanej z dowodami osobistymi dokonano na pisemne wnioski złożone na formularzu określonym w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych, nieodpłatnie, uprawnionym podmiotom realizującym na podstawie ustaw szczególnych zadania publiczne, zgodnie z postanowieniem art. 75 ust. 3 pkt 1 oraz ust. 4 ustawy o dowodach osobistych.

Dokumentacja związana z dowodami osobistymi przechowywana była zgodnie z regulacją określoną w art. 62 ustawy o dowodach osobistych oraz zabezpieczona zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 43 ustawy o dokumentach publicznych⁷. Nieodebrane dowody osobiste w okresie 2 miesięcy od dnia ich wydania znajdowały się w kopertach dowodowych.

⁶ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 października 2011 w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi (Dz. U. z 2015 poz. 1604), dalej rozporządzenie w sprawie wzorów wniosków o udostępnienie danych.

⁷ Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1006).

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Udostępnienie, we wszystkich poddanych kontroli przypadkach, danych w trybie jednostkowym z RDO wykraczających poza zakres żądania wnioskodawcy określony we wniosku, tj. serię i numer dowodu osobistego oraz imię i nazwisko⁸. Należy zaznaczyć, że organ powinien udzielić odpowiedzi na wniosek o udostępnienie danych w konkretnej sprawie w zakresie zgodnym z żądaniem podmiotu wnioskującego i tylko w takim zakresie, w jakim wnioskodawca wykaże uprawnienia do ich otrzymania.
2. Wydanie, we wszystkich poddanych kontroli przypadkach, zaświadczeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego na nieobowiązującym wzorze zaświadczenia. Działaniem takim naruszono wymóg określony we wzorze zaświadczenia, stanowiący załącznik nr 6 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego⁹.
3. Przyjęcie 1 zgłoszenia utraty dowodu osobistego na formularzu zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, zawierającego podpis osoby niepełnoletniej, posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych¹⁰. Działaniem takim naruszono wymóg art. 47 ust. 4 ustawy o dowodach osobistych, zgodnie z którym *„Zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego posiadacza dowodu osobistego nieposiadającego zdolności do czynności prawnych lub posiadającego ograniczoną zdolność do czynności prawnych dokonuje jedno z rodziców, opiekun lub kurator”*.

Ponadto w wyniku kontroli ustalono, że:

- a) w przypadku wszystkich poddanych kontroli wniosków o wydanie dowodu osobistego, pieczęć z datą wpływu wniosku do organu wraz z parafą osoby przyjmującej wniosek, zamieszczono na wniosku w miejscu adnotacji urzędowej przeznaczonej na dane rodzica, opiekuna lub kuratora, składającego wniosek o dowód osobisty w imieniu dziecka lub podopiecznego¹¹. Ponadto wskazać należy, że osoba potwierdzająca przyjęcie wniosku

⁸ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Raciąż z 24 stycznia 2023 r. *„Ww. czynność wynikała z przestrzegania zasady najwyższej staranności w toku załatwiania spraw. Byłem przekonany, iż udostępnienie imienia i nazwiska będzie pomocne w procesie identyfikacji osoby”*.

⁹ Rozporządzenie weszło w życie 7 listopada 2021 r., zgodnie z komunikatem Ministra Cyfryzacji z dnia 30 września 2021 r. w sprawie określenia terminu wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających wydawanie dowodu osobistego zawierającego odciski palców (Dz. U. z 2021 r. poz. 1817), wydanym na podstawie art. 3a ustawy z dnia 14 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o dowodach osobistych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021 poz. 1000 i 1393).

¹⁰ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Raciąż z 26 stycznia 2023 r. *„Osoba niepełnoletnia była obecna z rodzicem i przez nieuwagę podpisała zgłoszenie utraty dowodu zamiast rodzica”*.

¹¹ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Raciąż z 26 stycznia 2023 r. *„Uważałem, iż pieczęć wpływu do organu powinna znajdować się tam gdzie adnotacje urzędowe. Od chwili obecnej pieczęć wpływu będzie stawiana wg wskazań kontrolujących”*.

- o wydanie dowodu osobistego, powinna dodatkowo potwierdzać jego przyjęcie poprzez odwzorowanie pieczęci imiennej ze wskazaniem stanowiska służbowego¹²;
- b) w 3 przypadkach poddanych kontroli spraw dot. wydania dowodu osobistego koperty dowodowe nie zostały opatrzone numerem PESEL¹³. Zaniechaniem powyższym naruszono wymóg art. 62 ust. 3 ustawy o dowodach osobistych, zgodnie z którym *„Dokumentację związaną z dowodami osobistymi sporządzoną w formie papierowej przechowuje się zgrupowaną w kopertach dowodowych oznaczonych (...) numerem PESEL (...)”*;
- c) w 2 przypadkach w części 3 formularza odbioru dowodu osobistego w miejscu przeznaczonym na dane wnioskodawcy, wpisano imię i nazwisko osoby niepełnoletniej, posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych, pomimo że wnioskodawcą zgodnie z treścią art. 25 ust. 2 ustawy o dowodach osobistych był rodzic;
- d) we wszystkich poddanych kontroli formularzach udostępnienia danych jednostkowych z RDO nie wskazano pełnej podstawy prawnej udostępnienia danych, tj. wskazano art. 72 ust. 1 ustawy o dowodach osobistych, bez wskazania art. 72 ust. 2 pkt 2 lit. a ww. ustawy¹⁴. Ponadto we wszystkich poddanych kontroli odpowiedziach na wnioski o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi nie wskazano podstawy prawnej udostępnienia dokumentacji¹⁵. Podkreślić należy, że zgodnie z art. 6 k.p.a. organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa. Dlatego też podstawa prawna udostępnienia dokumentacji przez organ, powinna być w pełni przywoływana w sporządzanych formularzach udostępnienia danych;
- e) w nagłówkach wszystkich poddanych kontroli pism stanowiących odpowiedzi na wnioski o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi, zamieszczono oznaczenie jednostki organizacyjnej *„Urząd Gminy”*, zamiast oznaczenia organu udzielającego odpowiedzi, tj. *Wójta Gminy Raciąż*¹⁶. Należy wskazać, że zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy o dowodach osobistych dokumentację związaną z dowodami osobistymi udostępniają organy gmin;

¹² Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Raciąż z 24 stycznia 2023 r. *„Ponieważ jest to stanowisko jednoosobowe oraz brak jest regulacji prawnych więc uważałem, że jest wystarczająca parafka. Od chwili obecnej będzie stosowana pieczęć imienna, wg wskazań kontrolujących”*.

¹³ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Raciąż z 26 stycznia 2023 r. *„Koperty dowodowe (...) były wg. starego wzoru, który nie zawierał nr Pesel, zostały jedynie zaktualizowane o serie i nr dowodu. Koperty dowodowe będą aktualizowane na bieżąco wg. nowego wzoru”*.

¹⁴ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Raciąż z 26 stycznia 2023 r. *„Podstawa prawna została wygenerowana przez system bez możliwości poprawy”*.

¹⁵ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Raciąż z 27 stycznia 2023 r. *„Przez pomyłkę nie wpisano podstawy prawnej”*.

¹⁶ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Raciąż z 24 stycznia 2023 r. *„Pomyłkowo zamieszczono pieczęć Urzędu Gminy zamiast Wójta Gminy Raciąż”*.

- f) w 2 przypadkach w dokumentacji dot. wydania dowodu osobistego, dokonano skreślenia bez podania daty i podpisu osoby dokonującej tej czynności, tj. w 1 przypadku we wniosku o wydanie dowodu osobistego, oraz w 1 przypadku w formularzu odbioru dowodu osobistego. Wskazać należy, że nanoszenie zmian w treści wniosku o wydanie dowodu osobistego oraz w formularzu odbioru dowodu osobistego, powinno być dokonane w sposób czytelny, poprzez skreślenie niepoprawnej treści, a skreślenia należy opatrzyć datą oraz podpisem lub parafą osoby dokonującej korekty¹⁷.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadań w przedmiocie wydawania, wymiany i unieważniania dowodów osobistych ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Udostępniania danych w trybie jednostkowym z RDO, w zakresie zgodnym z żądaniem podmiotu wnioskującego oraz w jakim wnioskodawca wykaże uprawnienia do ich otrzymania.
2. Wydawania zaświadczeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego, na obowiązującym w dniu jego wydania, wzorze zaświadczenia.
3. Przyjmowania zgłoszeń utraty dowodu osobistego osoby małoletniej, podpisanych przez osoby uprawnione, zgodnie z wymogiem art. 47 ust. 4 ustawy o dowodach osobistych.

Ponadto wskazuję na konieczność:

- a) zaprzestania zamieszczania pieczęci z datą wpływu wniosku do organu wraz z podpisem osoby przyjmującej wniosek z odwzorowaniem pieczęci imiennej ze wskazaniem stanowiska służbowego, na wnioskach o wydanie dowodu osobistego w miejscu adnotacji urzędowej przeznaczonej na dane rodzica, opiekuna lub kuratora, składającego wniosek o dowód osobisty w imieniu dziecka lub podopiecznego;
- b) oznaczania kopert dowodowych numerem PESEL, zgodnie z wymogiem art. 62 ust. 3 ustawy o dowodach osobistych;

¹⁷ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Raciąż z 26 stycznia 2023 r. „*Nie posiadałem wiedzy, że musi być podpis z datą*”.

- c) wskazywania w części 3 formularza odbioru dowodu osobistego w miejscu przeznaczonym na dane wnioskodawcy, danych osoby, która złożyła wniosek o wydanie dowodu osobistego, zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy o dowodach osobistych;
- d) wskazywania pełnej podstawy prawnej udostępnienia danych jednostkowych z RDO oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi;
- e) zamieszczania w nagłówkach pism stanowiących odpowiedzi na wnioski o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi, oznaczenia organu udzielającego odpowiedzi;
- f) weryfikacji dokonywanych skreśleń w dokumentacji dotyczącej wydania dowodu osobistego, tak aby były one dokonane w sposób czytelny wraz z podaniem daty oraz podpisem lub parafą osoby ich dokonującej.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Wójta na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Proszę o udzielenie powyższej informacji za pośrednictwem platformy ePUAP.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/